

Taş Eğitim Atölyemiz-2010 Eğitim Programı

İREM NARDERELİ*

Modern çağın yaşama biçimi- ne bağlı olarak; toplumların kültürle- rini oluşturan maddi ve manevi de- gerlerin hızla tüketildiği günümü- zde, kültürün önemli bir parçası olan “geleneksel” el sanatları, zanaatlar ve yapım teknikleri de birer birer yi- tirilmektedir. Kültür mirasımızı ko- rumak, geleneksel olana sahip çık- mak ve onu nesilden nesile iletmekle mümkün olacaktır.

İBB KUDEB bünyesinde 2008 yı- lında kurulan Taş Eğitim Atölyesi'nin temel amaçlarından biri de, yok ol- maya yüz tutmuş “Geleneksel Taş İşçiliği”nin canlandırılmasıdır. Bu amaçla, teorik eğitim ile uygulama- nın bir arada yürütüldüğü bir eğitim programı hazırlanmıştır. Meslek Li- sesi ve Meslek Yüksek Okulları'nın ilgili bölümlerinde (*Mimari Restoras- yon, Geleneksel El Sanatları, vb.*) oku- yan veya bu bölümlerden mezun ol- muş gençlerin katılımıyla düzenle- nen eğitim programı; kursiyerlerin Geleneksel Taş İşçiliği'nde uzman- laşmaları için bir basamak oluşturma hedefindedir.

Koruma kuramı, belgeleme, form bilgisi ve taşın mimaride kullanımı, geleneksel yapım teknikleri, doğal taşların jeolojik oluşumları ve sınıflandırılması, taşların fiziksel ve kim- yasal özellikleri, taş seçim kriterle- ri, taş bozulmaları, temizlik yöntem- leri, bütünleme ve dolgu teknikleri,

Kültür mirasımızı korumak, gelenek- sel olana sahip çıkmak ve onu ne- silden nesile ilet- mekle mümkün olacaktır.

yüzey koruma ve sağlamlaştırma uy- gulamaları, eğitim programının teo- rik bölümünün başlıca ders konula- rıdır. Eğitimin uygulama bölümünde ise, kursiyerlere taş işleme, kozmetik onarım, kalıp alma, kalem işi ve altın varak dersleri verilerek; bu alanlarda pratik yapma imkânı sunulmaktadır.

Teorik Eğitim

Prof.Dr. Ahmet Ersen tarafından, koruma düşüncesinin gelişimi ve kuramsal temeli, günümüz modern restorasyon kuramının ortaya çıkışı, otantiklik ölçütleri, evrensel tüzük ve bildiriler hakkında verilen giriş dersleri ile, koruma kuramı ve kon- servasyon kavramlarının teorik alt- yapısı oluşturulmuştur.

Doç.Dr. Nur Urfaloğlu tarafın- dan, Form Bilgisi dersleri kapsa- mında, Antik Çağ'dan günümüze mimarlık tarihi; üsluplar- dönem- ler ve özellikleri temel alınarak an- latılmıştır.

Yrd.Doç.Dr. Gülsün Tanyeli, Ge- leneksel Yapım Teknikleri dersi kap- samında, mimari elemanlar ve yapım tekniklerini Bizans ve Osmanlı mi- marlığı özelinde irdelemiştir.

Y.Mimar (Rest.Uzm.) Alidost Er- tuğrul, belgeleme, mimari rölöve ve rölöve tekniklerini, örnek eski eser projeleri üzerinden anlatmıştır.

Doç.Dr. Namık Aysal, Doğal Taşların Jeolojik Oluşumları ve Sı- nıflandırılması dersleri kapsama- nda, taş çeşitlerini detaylı olarak ta- nıtmıştır. Şehzadebaşı Camisi'ne yapılan gezi ile, taş çeşitleri yerinde görülerek tanımlanmıştır. İstanbul Üniversitesi Jeoloji Müzesi'ne yap- tığımız gezide ise, müzenin zengin koleksiyonunda bulunan taş ve fo- sil çeşitleri incelenmiştir.

Arş.Gör. Osman Serkan Angı tarafından, İstanbul Yapılarında Bulunan Doğal Taşlar dersi kapsa- mında, İstanbul'daki çeşitli anıtsal yapılarda kullanılan taş türleri, kul- lanıldıkları yerler ve bozulma du- rumları anlatılmış; taş ocakları, ta- şın çıkarılması ve işlenmesi gibi ko- nular hakkında bilgi verilmiştir.

Prof.Dr. Erol Gürdal, taşların fi- ziksel ve mekanik özelliklerini an- latarak; bu özelliklerin belirlenme- sinde kullanılan deney yöntemle- rini tanımlamıştır. Y.Mimar (Rest. Uzm.) Esra Kudde, taş seçim krite- rlerini, Uzunkemer için yapılan araş- tırma çalışması örneği üzerinden ak- tarmıştır.

Taş Eğitim Atölyesi'nde kursiyerlerin kalem işi uygulamaları

Taş işleme

Kalıp dersi

Doç.Dr. Ahmet Güleç tarafından, Taş Bozulmaları dersi kapsamında, bozulmanın teşhisi, nedenleri ve türleri anlatılmıştır. Taş yüzeylerde kullanılan temizlik yöntemleri, yöntem seçim kriterleri, avantaj ve dezavantajları aktararak; bu yöntemlerin uygulama detayları anlatılmıştır. Geleneksel harç ve sıvaların özellikleri ve günümüzde restorasyon uygulamalarında kullanılan harç ve sıva bileşimleri hakkında bilgi verilmiştir.

Prof.Dr. Ahmet Ersen ve Doç.Dr. Ahmet Güleç tarafından, Derzleme-Kozmetik onarım- Bütünleme ve Dolgu konu başlığı altında, öncelikle otantikliğini koruyan taş yapı örnekleri üzerinden özgün taş-tuğla duvar örgü sistemleri ve sıva uygulamaları irdelenmiş; ardından çeşitli yapılar üzerindeki müdahaleler incelenerek, doğru ve yanlış restorasyon uygulamaları tartışılmıştır.

Konservasyon Uzmanı Gülseren Dikilitaş tarafından, Duvar Resmi ve Kalem İşi dersi kapsamında, kullanılan tekniklere göre duvar resmi çeşitleri tanımlanmış; bunların konservasyonundaki çalışma esasları, örnekler üzerinden anlatılmıştır.

Uygulamalı Eğitim

Kursiyerlere, taş ustası Musa Karabay gözetiminde Taş İşleme dersleri verilmektedir. Taş atölyemizde gerçekleştirilen bu uygulama ile, kursiyerlerin geleneksel taşıcı alet-

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın Taş Eğitim Atölyesi ziyareti

Prof.Dr. Erol Gürdal'ın "Taşların Fiziksel ve Mekanik Özellikleri" konulu dersi

lerinin kullanımını ve geleneksel taş işçiliğini öğrenmesi hedeflenmektedir.

Restoratör ve kalemkâr Erhan Tanyıldızı tarafından verilen Kalem İşi Uygulama dersleri ile, kursiyerlerin; kalem işi süsleme teknik ve yöntemlerini, desen çizimini, desenin yüzeye aktarılması, renklendirilmesi ve tahrirlenmesini öğrenmeleri ve pratik yaparak el becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir. Kalıp Alma Yöntemleri dersi kapsamında, kursiyerler; restoratör ve kalemkâr Erhan Tanyıldızı tarafından kalıp alma teknikleri hakkında bilgilendirilerek, bezemeli taş elemanların tümlenmesi ve yeniden üretilmesine yönelik pratik yapma imkânı bulmuşlardır.

Uygulamalı dersler kapsamında kursiyerler, KUDEB Taş Eğitim Atölyesi ekibinin yürütmekte olduğu saha çalışmalarına da katılmaktadırlar. 2010 yılı saha çalışmaları için, Fatih İlçesi'nde bulunan 13 çeşme seçilmiştir. Belirlenen bu çeşmelerdeki restorasyon uygulamaları, Taş Eğitim Atölyesi uzman ekibinin öncülüğünde ve kursiyerlerin katılımıyla devam etmektedir.

Öncelikli amacı taş işçiliğinin geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması olarak belirlenen eğitim programımız, her biri seminer niteliği taşıyan dersler aracılığıyla, bu geleneksel sanatı bilimsel bir altyapı eşliğinde sunmayı hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşmamızda katkısı ve emeği bulunan herkese teşekkür ederiz...